

ЛИЧНО ИСКУСТВО И ЊЕГОВЕ ЗАМКЕ
-
ПАМЋЕЊЕ И СЕЋАЊЕ

*Максим Крстовић, Павле Миличковић, Милан Петровић,
Јелена Величковић, Елеонора Јовановић Кисселева, Бојана
Радовановић, Немања Стојадиновић, Михаило Радуловић*

ПАМЋЕЊЕ (МЕМОРИЈА)

- **Памћење** је систем складиштење и извлачење информација до којих се дошло чулима

Памћење можемо упоредити са једном огромном библиотеком, а информације са великим бројем књига. Све те књиге су на различите начине доспеле у библиотеку (возом, авионом, бродом...). Те начине можемо поистоветити са чулима. Путем којих информације стижу до нашег памћења. Кад књиге стигну у библиотеку, следи сортирање и паковање, што би одговарало процесу учења.

ПАМЋЕЊЕ (МЕМОРИЈА)

РЕПРОДУКЦИЈА

- Могућност да се понови или покаже око што је претходно било у искуству
- Пример Музичар је запамтио како се свира нека песма. Способност да одсвира песму је репродукција.

РЕКОГНИЦИЈА

- Препознавање садржаја који су претходно били у искуству
- Пример Дежа ву(Већ виђено) је феномен да нам је нешто већ познато иако видимо први пут. Објашњење је да памтимо читаве ситуације, ослањајући се на чула.

ПАМЋЕЊЕ (МЕМОРИЈА)

АСИМИЛАЦИЈА

- Уклапање нових информација у већ постојеће оквире
- Пример Када нам неко каже војни официр, замислимо крупног човека, оштрих црта лица. Док на пример, програмера замислимо као човека који носи наочаре.

РАЦИОНАЛИЗАЦИЈА

- Склапање информација током памћења, тако да нама делују смислено и логично
- Пример Текст неке песме можемо погрешно протумачити. У химни „Хеј Словени“, људи су „залуд ватра грома“ заменили са „залуд два трагрома“ створивши наизглед смислене целине.

СВЕДОЧЕЊЕ

Није поуздано, а разлози су
необјективност и незнање.

- Природни феномен који нам је непознат
- Илузије (обмана чула)
- Лажно сведочење (преувеличавање и делимично истините информације)

- Пример Славиша Пајкић (Биба Струја)

У медијима је представљен као „Човек који чини чуда“, „Човек са натприродним моћима“...

Ушао је у Гинисову књигу као човек који може да издржи напон од 220 волти, док је у домаћим медијима навођено 20.000 волти и више.

Кожна дисплазија коју има Славиша Пајкић је разлог због ког му је кожа сувља, дебља и без знојних жлезда. Сасвим без длака, Пајкић се не зноји, уста му се суше и не може без додатне течности уносити храну. Дакле, због овог поремећаја је Пајкићева електрична отпорност виша него код просечних људи. (Објаснио је биохемичар Војин Петровић)

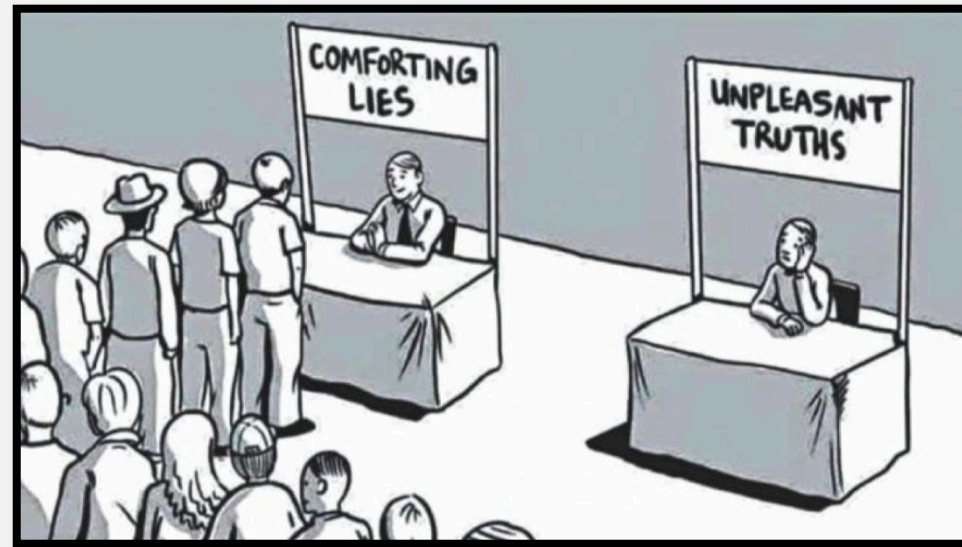
ПРОБЛЕМИ СВЕДОКА

- Когнитивна дисонанца
- Позитивна представа о самом себи
- Лажне успомене (Рупе у памћењу)

КОГНИТИВНА ДИСОНАНЦА

- Способност особе да истовремено има два или више мишљења или уверења који су логички или психолошки недоследни.
- Социјални притисак може утицати на то да се прихвати став који се у суштини не слаже. Овај ментални процес у већини случајева није нимало угодан.

Ефекат стада (Манипулација масама)

Пример	Одбрана
Пушачи	„Свакако ћу умрети“ „Пушим 10 година, па ми ништа не фали“ „Људи раде и горе ствари по здравље“
Људи који не брину и неодговорни су према свом љубимцу	„Па боље му је овде него на улици. Макар има шта да једе.“ „Ни о својој деци не бринем толико, зашто бих о љубимцу?“
Насилници	„Само сам се шалио, имао сам добру намеру“ „Захвалан сам што су ме родитељи тукли, па треба да будеш и ти“

Суштина ових манипулација је пребацавање кривице, прикривање суровости, банализовање и заташкавање појединих елемената. Свакодневна су појава у друштву и широко распрострањена и свим сферама.

ПОЗИТИВНА ПРЕДСТАВА О САМОМ СЕБИ

ИЗБЕГАВЊЕ НЕПРИЈАТНИХ ДЕТАЉА И ДОДАВАЊЕ ПОЗИТИВНИХ ВРЕДНОСТИ(ОСОБИНА)

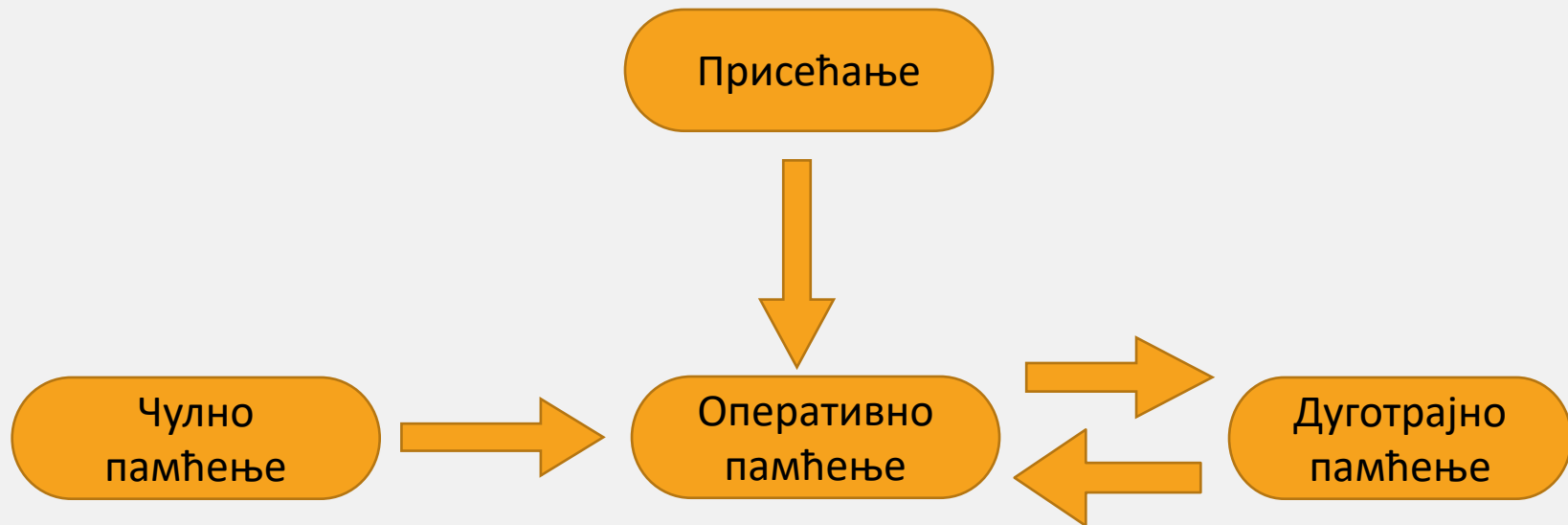
	Права истина	
„Саучесник сам у крађи зато што су ми претили и нисам могао да одбијем.“	„Саучесник сам у крађи из сопствене користи.“	(Не мора увек да важи)
„Повезао сам их зато што сам желео да помогнем.“	„Повезао сам их да бих се похвалио новим аутом.“	(Не мора увек да важи)

ЛАЖНЕ УСПОМЕНЕ

- Догађај који се никад није догодио
- Селективно сећање на догађај (Рупе у памћењу)
- Делимично истинито сећање

СИСТЕМИ ПАМЋЕЊА

ПАЖЊА

Нешто Верујем ме да ударило смо у заувек груди сви када овде сам исти схватио верујем нешто да ме љубав раздерало није изнутра рекла када збогом си верујем отишла ти то и ја је смо страх исти страх верујем само и обичан зато страх поћи да ћу остајем са сам тобом.

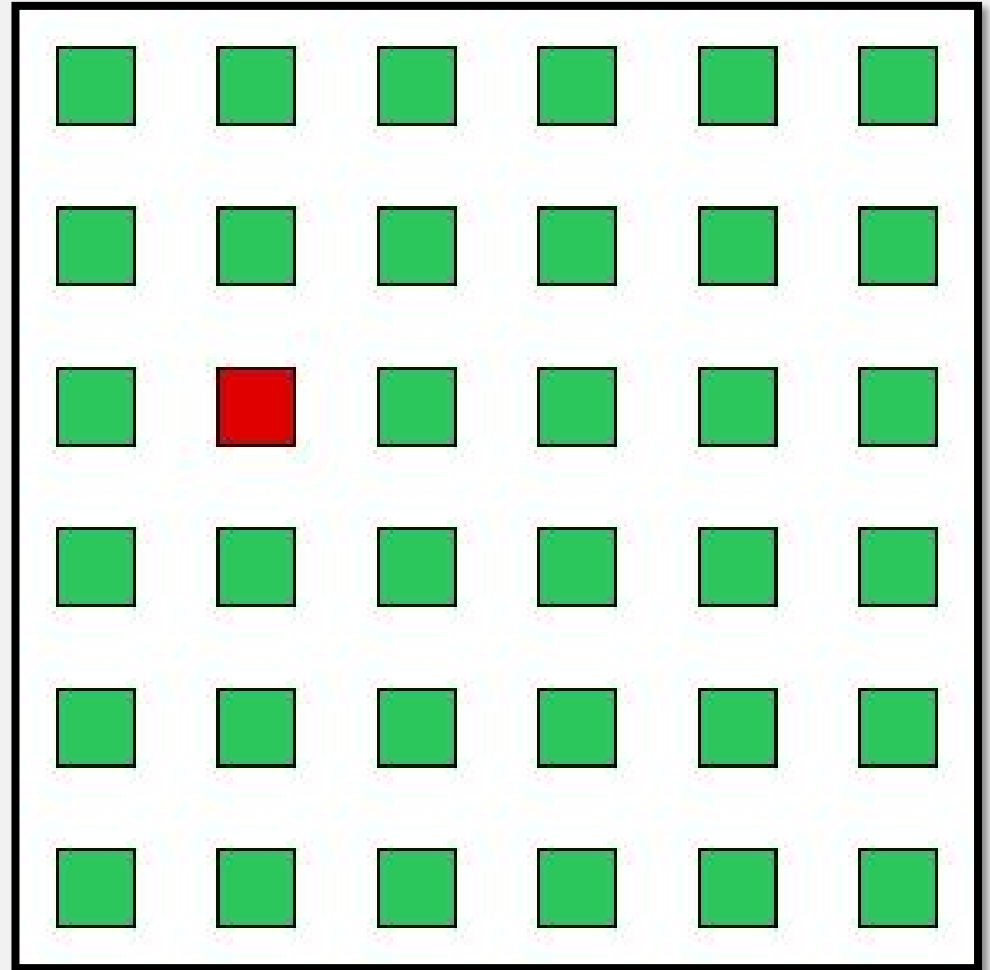
Нешто верујем ме да ударило смо у заувек груди сви када овде сам исти схватио верујем нешто да ме љубав раздерало није изнутра рекла када збогом си верујем отишла ти то и ја је смо страх исти страх верујем само и обичан зато страх поћи да ћу остајем са сам тобом.

- Први текст, у ком су речи обојене, је много лакше разумети и протумачити него други.
- Пажња је усмеравање менталне активности.

ЕФЕКАТ ИСКАКАЊА(ПОП-АУТ)

Појава да неке физичке карактеристике истакну садржај, тако да га одмах приметимо.

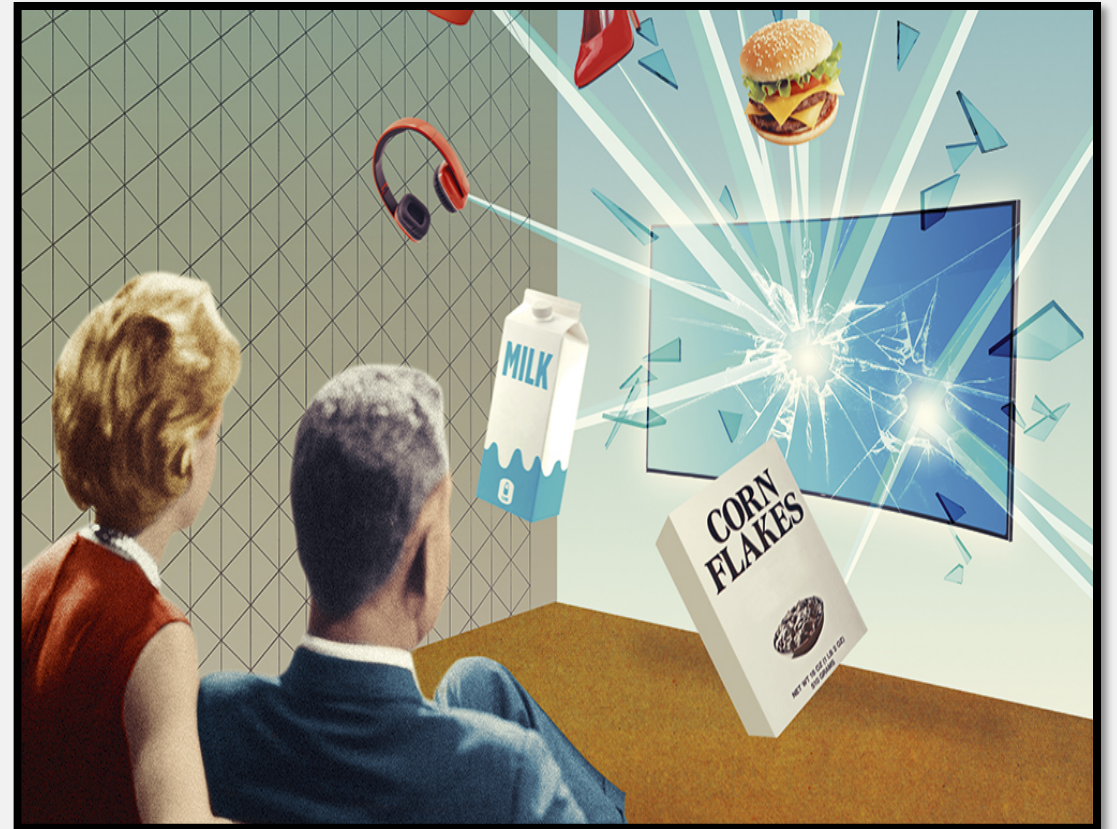
- Боја
- Оријентација
- Облик
- Величина

ЕФЕКАТ ПОЗИЦИЈЕ

Посебан третман у краткотрајном памћењу имају информације на почетку и крају низа.

- Користе ТВ станице кад одређују цене реклама у једном блоку, па су термини прве и последње рекламе обично нешто скупљи од термина у средини блока јер се очекује да ће их људи боље и лакше упамтити.

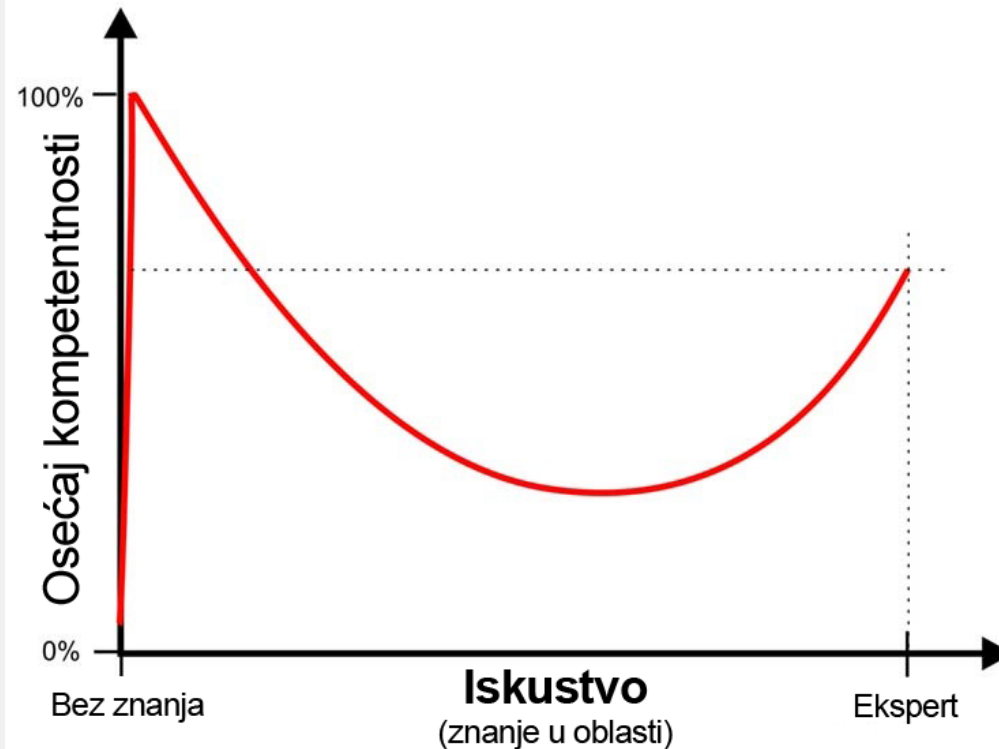

ДАНИНГ-КРУГЕР ЕФЕКАТ

- Данинг-Кругер ефекат је феномен где људи са јако мало знања и вештина имају нереално високо мишљење о себи.
  - Овакво стање је **облик когнитивне пристрасности**.
  - Истраживања показују да се овај ефекат највише јавља код људи са најнижом реалном експертизом.
  - Повезан је са синдромом уљеза.
  - Такође може и представљати опасност у стварном животу због некомпетентности оваквих људи.
-
- "Не знамо колико не знамо"

ДУНИНГ-КРУГЕР ЕФЕКАТ

Dunning-Kruger Effect

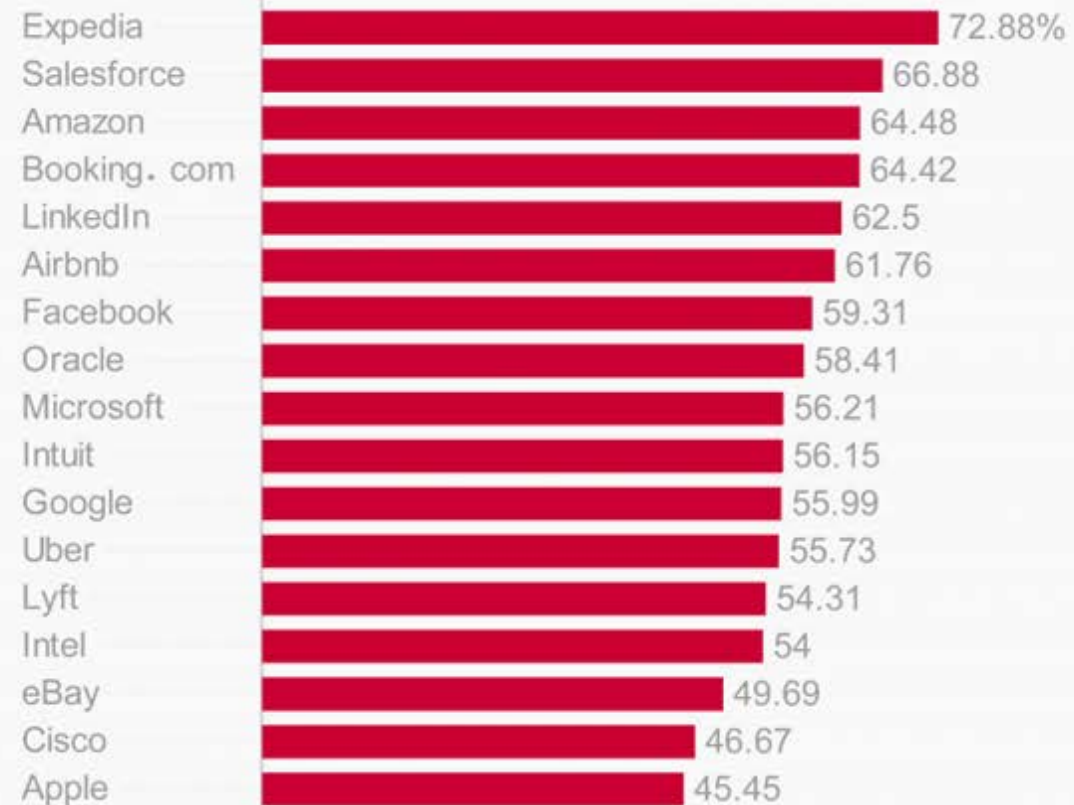

СИНДРОМ УЉЕЗА

- Ово је феномен када се особа осећа изузетно неуспешно и некомпетентно упркос својим многобројним достигнућима и успесима у животу.
- За њега се везују **страх од неуспеха** због превисоких и нереалних очекивања од самог себе и **страх од разоткривања** који је узрокован страхом од тога да је наш успех само привремен и да ће други до увидети.

СИНДРОМ УЉЕЗА

Survey: 58% of Tech Employees Experience Impostor Syndrome.

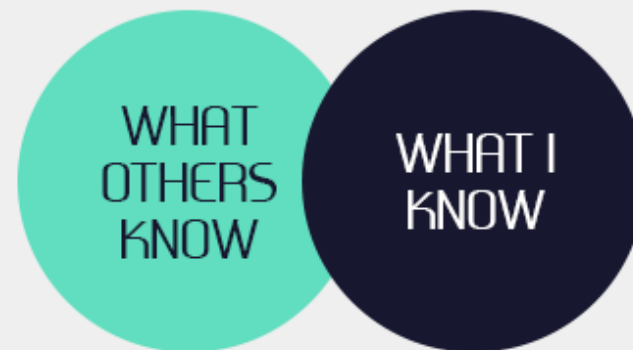
СИНДРОМ УЉЕЗА

THE IMPOSTOR SYNDROME

ASSUMPTION

REALITY

PLEXUS

БАРНУМ-ФОРЕРОВ ЕФЕКАТ

- Барнум-Фореров ефекат говори о томе како људи имају тенденцију да верују у индивидуализоване ствари ствари које су позитивне за њих и ако су оне опште и могу се односити на било кога
- Примери овога су:
  - Хороскоп
  - Тарот
  - Гледање у шољу

ПРОПУСТИ ПАМЋЕЊА

Transience

Absent-mindedness

Blocking

Misattribution

Suggestibility

Bias

Persistence

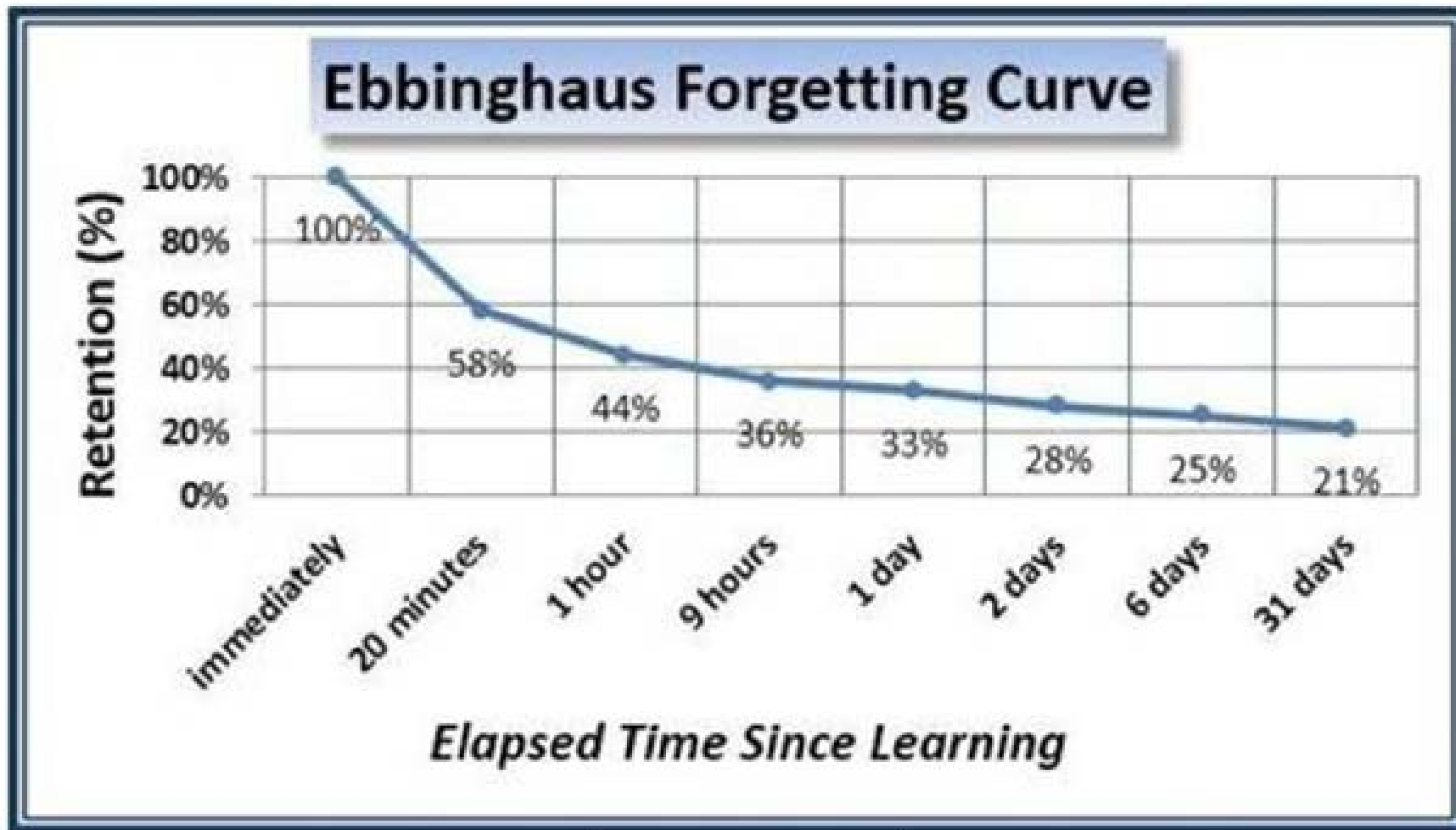
ПРОПУСТИ ПАМЋЕЊА

Феномен	Шта је?	Пример
Пролазност	Губљење меморијског трага током времена	Памћење само кључних догађаја
Растројеност	Прекиди у памћењу услед непажње	Када 2 пута оперемо зубе
Блокирање	Тренутна недоступност информација	Осећај "на врх језика"
Погрешна атрибуција	Приписивање узрока догађаја погрешном извору	Дежа ву
Сугестибилност	Имплантирање сећања као последица сугестије	Сећања на непостојећи догађај
Пристрасност	Искривљено сећање као последица постојећег знања и искустава	Увереност у истинитост лажних вести
Постојаност	Интрузивно или патолошко памћење догађаја	Памћење неуспеха код врло успешних особа

ЗАБОРАВЉАЊЕ

- Заборављање је немогућност повлачења информација из сећања.
- Најчешћи разлог заборављања је мешање са осталим информацијама.
- Проактивна инхибиција је када због старих информација заборављамо нове.
- Ретроактивна инхибиција је када новонаучене информације утичу на заборављање старих.

ЗАБОРАВЉАЊЕ

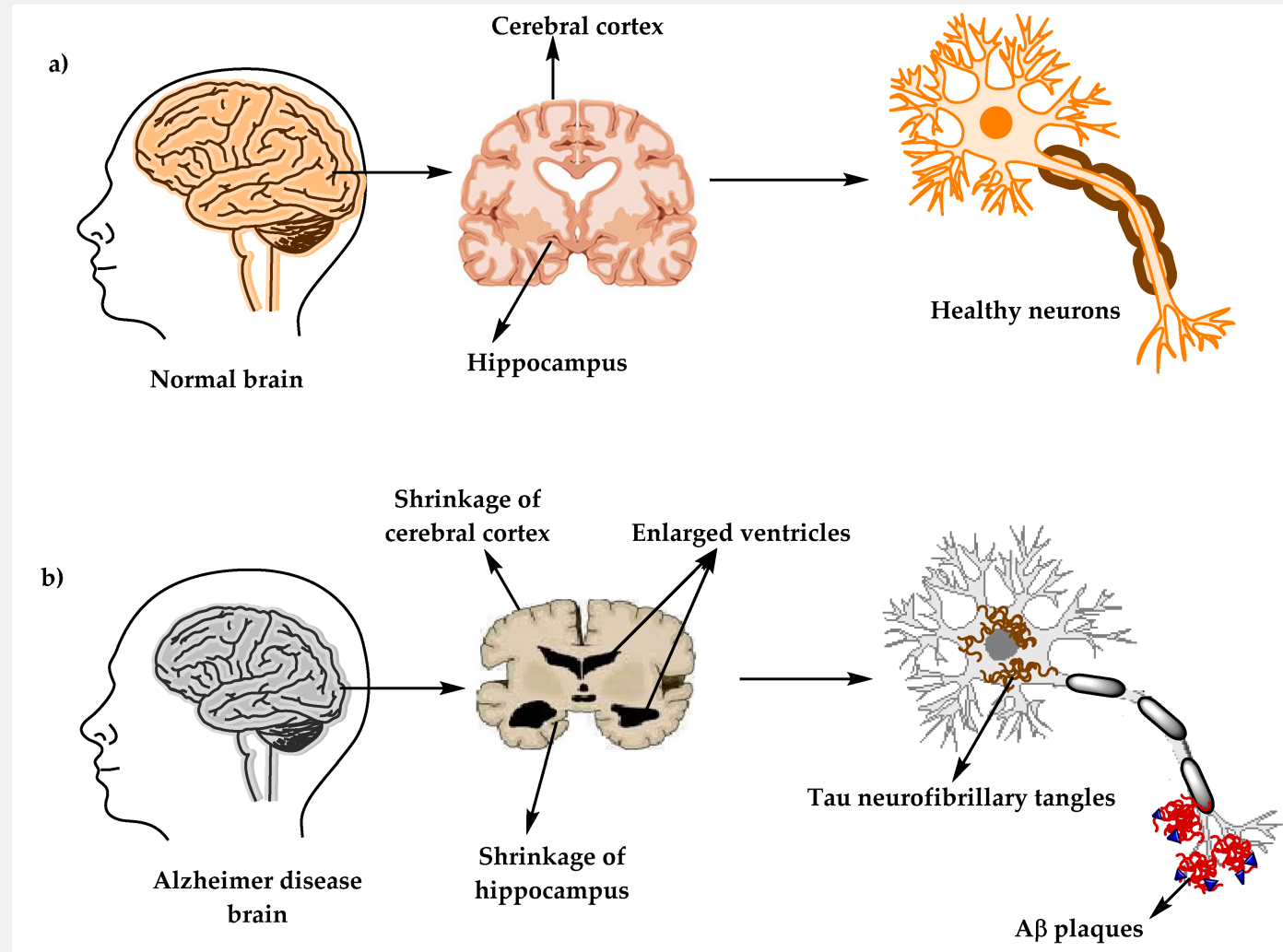
АМНЕЗИЈА И АЛЦХАЈМЕР

- Амнезија је губљење памћења узроковано траумом или оштећењем фронталног кортекса мозга.
- Узроци амнезије су злоупотреба психоактивних супстанци или константна изложеност стресу као и физичка оштећења.
- Једна од одлика амнезије је такође немогућност замишљања будућности.
- Алцхајмерова болест се јавља код старијих људи услед оштећења самих неурона.

АМНЕЗИЈА И АЛЦХАЈМЕР

- Врсте амнезије су:
  - Ретроградна амнезија
  - Конградна амнезија
  - Антероградна амнезија
  - Хипермнезија
  - Хипомнезија

AMNEZIJA I ALDZHAJMER

ПИТАЊА

- Шта представљају Даниг-Кругеров ефекат и како се разликује од синдрома уљеза?
- Бранум-фореров ефекат?
- Који су то "грехови" код памћења?
- Зашто заборављамо?
- Шта је разлика код амнезије и Алцхајмерове болести?

ПИТАЊА

- <https://nesslabs.com/the-seven-sins-of-memory>
- <https://www.psihoverzum.com/daning-kruger-efekat-kada-ne-znas-koliko-ne-znas/>
- <https://www.alz.org/alzheimers-dementia/what-is-alzheimers>
- <https://www.verywellmind.com/imposter-syndrome-and-social-anxiety-disorder-4156469>
- <https://www.verywellmind.com/explanations-for-forgetting-2795045>
- <https://www.mindtools.com/a9wjrw/ebbinghauss-forgetting-curve>

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!